

послідовників.

Література

1. Дернова В. Заслужений льотчик-випробовувач № 1 (Історія підкорення небес) / Вероніка Дернова // Крила України. – 2005. – 21-26 берез. – № 13. – С. 15.
2. Горяшко А. М. Гражданская авиация Украины / А. М. Горяшко. – К.: Техника, 1982. – 144 с.
3. Якубович Н. В. Все самолеты О. К. Антонова / Н. В. Якубович. – М.: Астрель, 2001. – 192 с.
4. Авиационный справочник. Ан-225 Мрия. Сверхтяжелый универсальный транспортный самолет [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.airwar.ru/enc/craft/an225.html>

УДК 341.16 (477)(043.2)

Петровець О. Д., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Макеєва О. М., к.ю.н.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Категорія «правовий режим» останнім часом часто застосовується в галузевих правових науках. Досліджуються правові режими різних категорій земель у науці земельного права, різноманітні адміністративно-правові режими (імміграції, митної діяльності, громадської безпеки, обігу зброї, міжнародно-правові режими: повітряного простору, судноплавства, континентального шельфу та ін.). Актуальним в умовах розвитку та становлення повітряного права в Україні є дослідження теоретико-правових основ категорії «правовий режим повітряного простору».

В теорії права поняття «правовий режим» вперше комплексно намагався досліджувати С. С. Алексєєв у відомій монографії «Загальні дозволи та загальні заборони у радянському праві». Вчений визначав правовий режим (однак без широкого обговорення поняття «режим») як порядок регулювання, що знаходить свій вираз у комплексі правових засобів, що характеризують особливе сполучення взаємодіючих між собою дозволів, заборон, а також позитивних зобов'язань та створюючих особливу спрямованість регулювання [2, с. 185].

Проблемам правового режиму приділяли увагу досить багато вчених – теоретиків права та представників галузевих правових наук, зокрема: С. С. Алексєєв, Р. Т. Мухаєв, О. Ф. Скакун, С. О. Комаров, О. О. Іванов,

П. П. Богуцький, Е. Ф. Шамсумова, О. В. Мелехін, В. М. Корельський, В. Д. Перевалов та ін. З урахуванням цього поняття «правовий режим» варто охарактеризувати як специфічний стан врегулювання суспільних відносин щодо матеріального чи нематеріального об'єкта, процесу, діяльності або іншого об'єкта впливу, особливому поєднанні способів правового регулювання, форм права та порядку реалізації відповідних норм, особливому наборі прав та обов'язків суб'єктів права щодо вказаних об'єктів [2, с. 89].

У сучасній теорії права повітряне право в широкому розумінні розглядається як сукупність норм, що регулюють відносини, які виникають у зв'язку з використанням повітряного простору. Використання повітряного простору відбувається за допомогою спеціального режиму, який потребує на сьогодні певного впорядкування та узгодження з міжнародними нормами.

Правовий режим повітряного простору ґрунтується на визнанні повного і виключного суверенітету кожної держави над повітряним простором, що знаходиться над її територією. Інакше кажучи, національний повітряний простір входить до сфери повного і виключного суверенітету конкретної держави, тобто є невід'ємною частиною території держави, що перебуває під її винятковою юрисдикцією. При цьому держава самостійно визначає правовий режим національного повітряного простору згідно з нормами і принципами міжнародного повітряного права [3, с. 19].

Як відомо, міжнародний повітряний простір охоплює простори, розташовані над водною поверхнею за межами територіальних вод прибережних держав, а також простір над сухопутною та водною територією Антарктиди. Міжнародна практика виходить із того, що верхня межа повітряного простору не повинна перевищувати 100-110 км над рівнем океану, що можна вважати звичайною правовою нормою. Правовий режим повітряного простору визначається режимом території, над якою він розташований. Стосовно до повітряного простору над державною територією діє суверенітет держави. На повітряний простір поза межами державної території суверенітет прилеглих держав не поширюється.

Бурхливий розвиток повітряного права України як незалежної держави розпочинається з 1993 р., тобто з часу прийняття першого Повітряного кодексу України. Проте відтоді відбулося чимало подій. Наприклад, Україна стала членом Європейської конференції цивільної авіації (ЕСАС), членом Європейської організації з безпеки аеронавігації (Євроконтроль), стала кандидатом у члени об'єднаних авіаційних влад (JAA) тощо. Такий стан безперечно вимагав внесення відповідних змін до законодавства у галузі авіації з метою належного виконання взятих на

себе зобов'язань. Правовий режим повітряного простору України, врегульований Повітряним кодексом України, згідно з яким, повітряний простір України – частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, у тому числі над її територіальними водами (територіальним морем), і обмежена вертикальною поверхнею, що проходить по лінії державного кордону України [4].

Література

1. Шемшученко Ю. С. Делімітація повітряного і космічного просторів: основні теоретичні проблеми та практика / Ю. С. Шемшученко, В. В. Семеняка // Вісник НАН України. – 2014. – № 11. – С. 18-25.
2. Алексеев С. С. Общие дозволения и общие запреты в советском праве / С. С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1989. – 288 с.
3. Чайковська В. В. Про поняття «правовий режим» (на прикладі правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності) / В. В. Чайковська // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Серія «Правознавство». – 2014. – Т. 19. – Вип. 2 (23) – С. 87-95.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 349.6:341.9:629.73(043.2)

Пінчук В. Ю., Роман О. О., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ КОНФЛІКТИ В СФЕРІ АВІАЦІЇ

Сучасний стан розвитку екологічних правовідносин відзначається значним поглибленням та розширенням правових зв'язків суб'єктів, у діяльності яких використовуються різні види екологічно небезпечних джерел, що характеризуються підвищеним екологічним ризиком. Основними сферами господарювання, яким притаманна наявність таких видів діяльності, відповідно до національного законодавства, виступають: промисловість, енергетика, сільське господарство, транспорт тощо. Саме тому розкриття специфіки правових засад еколого-правових конфліктів у галузі авіації як різновиду діяльності на транспорті має велике значення як у теорії, так і в практиці правової науки.

Поняття еколого-правових конфліктів в науці розглядається з двох підходів. Перший підхід ґрунтується на аналізі видів господарської діяльності, при якій здійснюється поводження з небезпечною речовиною у відповідності до Конвенції ООН «Про транскордонний вплив